Hukuk Bölümü 2009/13 E., 2009/192 K.

"İçtihat Metni"

Türkiye İş Kurumu Kayseri İl Müdürlüğü'nün 08.12.2006 gün ve 83713 sayılı işlemi ile, 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 3/d maddesine aykırılıktan dolayı (Kurum aracılığı olmadan işçi alımı) aynı Kanunun 20/d maddesi uyarınca davacıya idari para cezası verilmiş; yapılan itiraz 13.12.2006 gün ve 88422 sayılı işlem ile kısmen reddedilmiştir.

Davacı vekili, idari para cezasının iptali istemiyle adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

KAYSERİ 2. SULH CEZA MAHKEMESİ ; 05.05.2008 gün ve 2007/52 D.İş sayı ile, 4904 Sayılı kanunun 20/son maddesi gereğince uygulanan idari para cezası işleminin niteliği itibari ile idari işlem mahiyetinde olduğu, itirazın da yetkili idari yargı tarafından görülmesinin icap ettiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

KAYSERİ 1. İDARE MAHKEMESİ; 24.7.2008 gün ve E: 2008/650 K: 2008/766 sayı ile, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2., 14. ve 15.; 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 16., 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. ve 27. maddesinden bahisle; Kabahatler Kanunu'nun anılan maddelerinden anlaşılacağı üzere, idari yaptırım kararı uygulanmasının dayanağı olan özel yasada idari yaptırım kararlarına karşı idari yargı merciinde dava açılabileceğine ilişkin bir hükmün bulunmaması halinde yapılacak itirazların adli yargının görevine girdiği, yargı yolu konusunda açık bir biçimde idare mahkemelerine işaret edilmiş veya aynı kişiyle ilgili olarak idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında idari yargının görev alanına giren başkaca kararların da alınmış olması durumunda idari yargı merciinde itirazda bulunulabileceği; diğer bir ifadeyle, Kabahatler Kanunu'nun, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin düzenleme getiren hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanamayacağı; diğer taraftan, 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 20 inci maddesinde yer alan; "... para cezalarına karşı yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği ... " hükmünün de yer aldığı 20 inci maddesi, 08.02.2008 tarih ve 26781 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 503 üncü maddesiyle değiştirilerek, sözü edilen Kanun uyarınca verilen idari para cezalarıyla ilgili itirazlara bakmakla görevli idare mahkemelerinin bu konudaki görevlerinin sona erdirilmiş bulunduğu; bu durumda, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3 üncü maddesinin 1/a bendinde belirtildiği üzere, bu Kanunu'nun idari yaptırım kararlarına karşı Kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması nedeniyle, bakılmakta olan uyuşmazlığın görüm ve çözümünün hangi mahkemenin görevine girdiği hususunun tespitinde 5326 sayılı. Yasa hükümlerinin dikkate alınması hukuken zorunlu olduğundan, 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu hükümlerine aykırı davranış karşılığında uygulanan idari para cezasına karşı açılan davanın, Kabahatler Kanunu'nun 27 inci maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca sulh ceza mahkemesinin görevine girdiği sonucuna varılmış olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Turan KARAKAYA, Nüket YOKLAMACIOĞLU, Serdar AKSOY ve Coşkun GÜNGÖR'ün katılımlarıyla yapılan 06.07.2009 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre: Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği…

…" açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Yasanın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının adli yargı dosyası ile birlikte davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 4904 sayılı Kanun'un 3/d maddesine aykırılıktan dolayı aynı Kanunun 20/d maddesi uyarınca verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

25.6.2003 gün ve 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 3. maddenin birinci fıkrasının d bendinde; "İşçi isteme ve iş aramanın düzene bağlanmasına ilişkin çalışmalar yapmak, işgücünün yurt içinde ve yurt dışında uygun oldukları işlere yerleştirilmelerine ve çeşitli işler için uygun işgücü bulunmasına ve yurt dışı hizmet akitlerinin yapılmasına aracılık etmek, istihdamında güçlük çekilen işgücü ile işyerlerinin yasal olarak çalıştırmak zorunda oldukları işgücünün istihdamlarına katkıda bulunmak, özel istihdam bürolarına ilişkin Kuruma verilen görevleri yerine getirmek, işverenlerin yurt dışında kendi iş ve faaliyetlerinde çalıştıracağı işçileri temin etmesi ile tarım işlerinde ücretli iş ve işçi bulma aracılığına izin verilmesi ve kaldırılmasına ilişkin işlemleri yapmak." Kurumun görevleri arasında sayılmış; "İdari Para Cezaları" başlığını taşıyan 20. maddesinde ise, (Değişik madde: 23/01/2008-5728 S.K./503.mad) "Kurumca dayanağı belirtilmek suretiyle; (…

…)d) Bu Kanunun 3 üncü maddesinin (d) bendine aykırı davranan kişilere ikibin Türk Lirasından ellibin Türk Lirasına kadar, ayrıca Kuruma onaylatılmayan her bir yurt dışı hizmet akdi için de üçyüz Türk Lirası, (…

…) idarî para cezası verilir. (…

…)Kanun hükümlerine göre verilen idarî para cezaları Kurum tarafından genel esaslara göre tahsil edilir." denilmiştir.

4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nda idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenleme yer almamaktadır.

Öte yandan; 30.3.2005 gün ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 gün ve 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır"; Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise "idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nda da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ: Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Kayseri 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 05.05.2008 gün ve 2007/52 D.İş sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 06.07.2009 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.